

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Hargaša a členov senátu JUDr. Ľuboša Szigetiho a JUDr. Jaroslavy Fúrovej v právnej veci žalobcu: **JUDr. J. K.**, bytom S. X., T. proti žalovanému: **Krajské riaditeľstvo Policajného zboru, Krajský dopravný inšpektorát, Trenčín**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KRP-196/KDI-P-2006 zo dňa 27. decembra 2006, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 11S/18/2007-33 zo dňa 11. júla 2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 11S/18/2007-33 zo dňa 11. júla 2007 **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti v záhlaví označeného rozhodnutia žalovaného, ktorým zamietol odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Okresný dopravný inšpektorát v Trenčíne, ktorým bol uznaný vinným z priestupku podľa § 22 ods. 1 písm. a/ zák. č. 372/1993 Zb., pretože dňa 10. marca 2006 viedol motorové vozidlo, ktorým prekročil maximálnu povolenú rýchlosť jazdy o 20 km/hod. Po preskúmaní rozhodnutí krajský súd dospel k záveru, že sa žalobca dopustil predmetného priestupku, že nešlo o krajnú núdzu a v podrobnostiach krajský súd poukázal na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia. Námietky žalobcu krajský súd nepovažoval za dôvodné a navrhované znalecké dokazovanie za spôsobilé riešiť právnu problematiku krajnej núdze, pričom otázku zdravotného stavu žalobcu v čase dopravného priestupku za nespornú. Mal za to, že použitie termínu bezprostredne ohrozený zdravotný stav v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, čo žalobca namieta, nespôsobuje samé osebe nezákonnosť rozhodnutia. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods.1 O.s.p. tak, že neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhujúc, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci zmenil tak, že zruší rozhodnutia správnych orgánov a vráti žalovanému vec na ďalšie konanie. V odvolaní uviedol, že dňa 10.3.2006 o 14.14 hod. na diaľnici D1 v k. ú. B. jazdil motorovým vozidlom X. a prekročil max. povolenú rýchlosť. Má však za to, že prekročením tejto rýchlosti sa nedopustil žiadneho priestupku. Priamo na mieste kontroly policajtovi uviedol a v správe o objasňovaní priestupku sa písomne vyjadril, že sa jedná o krajnú núdzu podmienenú jeho zlým zdravotným stavom. Následne aj pri spisovaní záznamu o podaní vysvetlenia na 00 PZ Trenčianske Teplice dňa 13.6.2006 sa vyjadril, že je si vedomý prekročenia rýchlosti, avšak nie priestupku, nakoľko sa jednalo o krajnú núdzu v dôsledku jeho zdravotného stavu a túto okolnosť preukázal potvrdením o zdravotnom ošetrovaní zo dňa 10.3.2006. Dôkazné bremeno, že priestupok sa stal, že sú naplnené všetky jeho znaky a že ho spáchala konkrétna osoba, nesie správny orgán. Priestupca nie je povinný dokazovať svoju nevinu. Samotné prekročenie rýchlosti vodičom samo osebe nie je priestupkom. Je to len objektívna stránka skutku, nie však objektívna stránka priestupku. Pokiaľ je tu okolnosť vylučujúca protiprávnosť, niet tu ani subjektívnej, ani objektívnej stránky priestupku, ani iných jeho povinných znakov. Správny orgán môže hodnotiť skutkovú i právnu stránku veci, neprislúcha mu však riešiť otázky odborné, nakoľko nemá v tomto smere potrebné vzdelanie. Ťažisko celej veci je pritom v odbornej lekárskej otázke, totiž či v tomto konkrétnom prípade s ohľadom na jeho zdravotný stav išlo o krajnú núdzu alebo nie, a nie v otázke, či prekročil alebo neprekročil rýchlosť. Nakoľko správny orgán v tomto smere nevykonal žiadne dokazovanie, nezaopatril žiaden znalecký posudok či aspoň odborné vyjadrenie, nemohol ani dospieť k správnym skutkovým a právnym záverom. Jeho rozhodnutie je tak pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné. Rozhodnutie krajského súdu je v podstate tiež pre nedostatočne zistený skutkový stav veci nepreskúmateľné, nakoľko nie je zjavné, z akých dôkazov vychádzal, keď posudzoval zdravotný stav žalobcu a dospel k záveru, že jeho zdravotný stav nie je sporný.

V písomnom vyjadrení na odvolanie žalovaný navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Je toho názoru, že v predmetnej veci bol dostatočne a správne zistený skutkový stav a vo veci konajúce orgány postupovali v súlade so zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 O.s.p. preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c O.s.p. v spojení s § 212 ods. 1 O.s.p. na nariadenom pojednávaní (§ 214 ods. 1 O.s.p.) a dospel k názoru, že odvolanie nie je dôvodné.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

V intenciách ustanovení druhej hlavy piatej časti O.s.p. „Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov“ sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 250i ods. 3 O.s.p. pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 250j ods. 1 O.s.p. ak súd po preskúmaní rozhodnutia a postupu správneho orgánu v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe (ďalej len „v medziach žaloby“) dospel k záveru, že rozhodnutie a postup správneho orgánu v medziach žaloby sú v súlade so zákonom, vysloví rozsudkom, že sa žaloba zamieta.

Z pripojeného administratívneho spisu odvolací súd zistil:

Cestným radarovým rýchlomerom bola nameraná rýchlosť motorového vozidla M. ŠPZ X. na diaľnici D1 v čase 14:14:25 hod. dňa 10.3.2006 150 km/h. V rámci objasňovania priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky policajný orgán zistil, že motorové vozidlo riadil žalobca. Žalobca policajtom do správy uviedol, že ide o prípad krajnej núdze, keď išiel k lekárovi v akútnej zdravotnej veci. Na vytýčené ústne pojednávanie vo veci pred prvostupňovým správnym orgánom sa žalobca nedostavil. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Okresný dopravný inšpektorát Trenčín ako správny orgán vydal dňa 25. septembra 2006 rozhodnutie č. ORP-P-244/D1-TN-2-06, ktorým uznal žalobcu vinným z priestupku podľa § 22 ods. 1 písm. a/ zák. č. 372/1993 Zb., pretože dňa 10. marca 2006 viedol motorové vozidlo a prekročil maximálnu povolenú rýchlosť jazdy o 20 km/hod. Uvedeným konaním žalobca porušil ustanovenie § 15 ods. 2, zákona NR SR č. 315/1996 Zb. o premávke na pozemných komunikáciách v platnom znení, za čo sa mu podľa § 22 ods. 2 zákona SNR č. 372/1990Zb. o priestupkoch v platnom znení ukložila sankcia: pokuta vo výške 2 000 Sk, slovom (dvetisíc) slovenských korún a povinnosť nahradiť trovy konania 500 Sk. V dôsledku odvolania vo veci rozhodol žalovaný napadnutým rozhodnutím tak, že prvostupňové rozhodnutie v podstate potvrdil, keďže len zmenil časový údaj spáchania skutku. Žalobca nepoprel prekročenie maximálne povolenej rýchlosti, ale tvrdiac, že išlo krajnú núdzu popiera spáchanie priestupku. Krajnú núdzu zdôvodňoval náhlým zhoršením zdravotného stavu - bolesti chrbtice a rýchlosť prekročil preto, že chcel okamžite navštíviť lekára. V rámci dokazovania pred správnym orgánom vypovedal svedok A. P., ktorý cestoval so žalobcom z T. T. do P.. Svedok uviedol, že žalobca sa nestáľoval na zdravotný stav a po zastavení hliadkou polície pokračovali v ceste do P., kde on vystúpil. Žalobca neodbočil do N. M. V. aby bezprostredne vyhľadal lekára. Policajti por. R. C., por. I. Z. a kpt. J. M., ktorí žalobcu kontrolovali, tvrdili, že ponúkli žalobcovi sprievod k najbližšiemu lekárovi, čo odmietol a pokračoval v jazde smerom na N. M. V., ale na križovatke neodbočil do N. M.V., pokračoval v jazde v smere na P.. Dňa 13. júna 2006 predložil prvostupňovému správne mu orgánu lekársku správu zo dňa 10. marca 2006 s diagnózou LUMBALGIA ACUTA, ktorú vystavil MUDr. J. K. z N. M.V.. Tento vo výpovedi dňa 23. novembra 2006 vysvetlil diagnózu žalobcu ako bolesti v oblasti krížov, keď pacient nie je v ohrození života, nejde o akútne vyšetrenie, nevyžaduje sa hospitalizácia, skôr kľudový režim na lôžku.

Podľa Čl. 1 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa Čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Princíp vyjadrený v čl. 2 ods. 2 sa nazýva princíp legality (zákonnosti). Legalita znamená, že určitá funkcia štátnej moci sa nadobúda a vykonáva právnym spôsobom, resp. v súlade s právom. V širšom význame legalitou štátnej moci rozumieme požiadavku striktného a bezvýnimočného výkonu moci na základe zákonov a ústavy (pozri aj Komentár k Čl. 1 a Čl. 2 Ústavy Slovenskej republiky - autor Milan Čič a kolektív 1997).

Podľa Čl. 16 ods. 1 ústavy nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená. Obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Súkromie tu treba chápať ako súkromie bezprostredne nadväzujúce na osobu občana - odev, predmety, ktoré má pri sebe, ako aj celú intímnu oblasť človeka, jeho záujmy (aj profesionálne), vzťahy, styky atď. Nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia možno obmedziť v súlade so zákonom, napr. pri zákroku príslušníkov polície, ktorí sú oprávnení vyžadovať preukázanie totožnosti, zaistiť osobu, predbežne zaistiť vec, odňať zbraň, zastaviť a prehliadnuť vozidlo, vykonať prehliadku osôb a batožiny v lietadle a v iných dopravných prostriedkoch, ako aj na štátnych hraniciach, zakázať vstup na určité miesto a uzatvoriť verejne prístupné miesta, pri dohľade nad bezpečnosťou cestnej premávky sú príslušníci polície oprávnení vyžadovať od vodičov preukázanie sa vodičským preukazom (pozri aj vyššie označený Komentár k ústave str. 91 a zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore).

Podľa § 1 zák. č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách v platnom znení tento zákon upravuje premávku na pozemných komunikáciách (ďalej len „cestná premávka“), práva a povinnosti fyzických osôb, fyzických osôb oprávnených na podnikanie a právnických osôb, ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí na úseku cestnej premávky.

Podľa § 3 ods. 1, ods. 2 písm. b/ a c/ uvedeného zákona účastník cestnej premávky je povinný dodržiavať pravidlá cestnej premávky ustanovené v tomto zákone a vo všeobecne záväznom právnom predpise vydanom na jeho vykonanie (§ 130 ods. 2), je povinný dbať na dopravné značky a dopravné zariadenia, poslúchnuť pokyn, výzvu, príkaz alebo požiadavku policajta súvisiace s výkonom jeho oprávnení v cestnej premávke, strpieť výkon jeho oprávnení, ako aj pokyny iných osôb, ktoré na to oprávňuje tento zákon.

Podľa § 15 ods. 2 uvedeného zákona vodič autobusu a vodič motorového vozidla s celkovou hmotnosťou neprevyšujúcou 3 500 kg smie jazdiť rýchlou najviac 90 km/h (na diaľnici a na ceste pre motorové vozidlá vodič autobusu smie jazdiť rýchlou najviac 110 km/h) a vodič motorového vozidla s celkovou hmotnosťou neprevyšujúcou 3 500 kg rýchlou najviac 130 km/h.

Podľa § 2 ods. 1 zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v platnom znení priestupkom je zavinené konanie, ktoré porušuje alebo ohrozuje záujem spoločnosti a je za priestupok výslovne označené v tomto zákone alebo v inom zákone, ak nejde o iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných právnych predpisov, alebo o trestný čin.

Podľa § 22 ods. 1 písm. a/ uvedeného zákona priestupku sa dopustí ten, kto ako vodič motorového vozidla prekročí povolenú rýchlú ustanovenú vo všeobecne záväznom predpise o bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky alebo prekročí rýchlú ustanovenú dopravnou značkou. Podľa ods. 2 za priestupok podľa ods. 1 písm. a/ možno uložiť pokutu do 7 000 Sk a zákaz činnosti do jedného roka.

Podľa § 67 ods. 1 a 2 uvedeného zákona priestupky sa prejednávajú z úradnej povinnosti, ak nejde o priestupky, ktoré sa prejednávajú len na návrh (§ 68 ods. 1). Podkladom na začatie konania o priestupku je správa o výsledku objasňovania priestupku, oznámenie štátneho orgánu, obce, organizácie alebo občana o priestupku, poznatok z vlastnej činnosti správneho orgánu alebo z postúpenia veci orgánom činným v trestnom konaní.

Z vyššie uvedených zákonných ustanovení je zrejmé, že pokiaľ bolo preukázané, že žalobca porušil zákonné ustanovenie a prekročil povolenú rýchlosť ustanovenú vo všeobecne záväznom predpise (v danom prípade 130 km/h), spáchal dopraný priestupok, za čo mu na to kompetentný orgán v súlade so zákonom uložil sankciu.

Podľa § 2 ods. 2 zák. č. 372/1990 Zb. priestupkom nie je konanie, ktorým niekto odvracia a) primeraným spôsobom priamo hroziaci útok na záujem chránený zákonom alebo b) nebezpečenstvo spôsobom priamo hroziace záujmu chránenému zákonom, ak týmto konaním nebol spôsobený zrejme rovnako závažný následok ako ten, ktorý hrozil, a toto nebezpečenstvo nebolo možné v danej situácii odstrániť inak.

Vylúčenie zodpovednosti zákon viaže na tieto podmienky:

1. musí ísť o konanie odvracajúce priamo hroziace nebezpečenstvo; môže ísť o akékoľvek hroziace nebezpečenstvo, pričom nezáleží na tom, akého povodu je hroziace nebezpečenstvo,
2. musí ísť o nebezpečenstvo, ktoré konajúci sám nevyvolal,
3. musí ísť o nebezpečenstvo, ktoré za daných okolností nebolo možné odvrátiť inak.

Podmienkou, aby išlo o konanie v krajnej núdzi je, že nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému zákonom, nebolo možné za daných okolností odvrátiť inak (subsidiárnosť konania v krajnej núdzi). Len v tom prípade, ak zdravotný stav vyžadoval okamžité ošetrovanie, ktoré nebolo možné zabezpečiť iným spôsobom mohlo ísť o stav krajnej núdze. Existencia nebezpečenstva priamo hroziaceho záujmu chráneného zákonom, prípadne zdanlivá existencia takéhoto nebezpečenstva však sama o sebe ešte nezavaruje obvineného zodpovednosti za stíhaný priestupok. Podmienkou krajnej núdze je subsidiárnosť, teda, že nebezpečenstvo nebolo možné za daných okolností odvrátiť inak (napr. privolaním lekárskej pohotovostnej služby, dopravenie pacienta k lekárovi iným vozidlom).

Aj podľa názoru odvolacieho súdu v súdenom prípade neboli zistené dôvody vylučujúce zodpovednosti za spáchaný priestupok, hoci správnym orgánom bol dostatočne zistený skutkový stav veci.

Podľa § 34 ods. 1 Správneho poriadku na dokazovanie možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočný stav veci a ktoré sú v súlade s právnymi predpismi. Dôkazmi sú najmä výsluch svedkov, znalecké posudky, listiny a ohliadka (ods. 2). Účastník konania je povinný navrhnuť na podporu svojich tvrdení dôkazy, ktoré sú mu známe (ods. 3). Vykonávanie dôkazov patrí správnomu orgánu (ods. 4). Správny orgán hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti (ods. 5).

V procesnoprávných vzťahoch má správny orgán nadradené postavenie vo vzťahu k účastníkom konania. Z tohto jeho postavenia je odvodené aj oprávnenie vykonávať dôkazy v správnom konaní. Správny orgán je oprávnený rozhodnúť, ktoré dôkazy netreba vykonať. Správny súd pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu v konkrétnej právnej veci sa v zásade obmedzí na otázku, či vykonané dôkazy, z ktorých správny orgán vychádza, nie sú pochybné, najmä kvôli prameňu, z ktorých pochádzajú alebo pre porušenie niektorej procesnej zásady správneho konania a na otázku, či vykonané dôkazy logicky robia vôbec možným skutkový záver, ku ktorému správny orgán dospel. Správny súd pri preskúvaní zákonnosti správneho rozhodnutia a postupu správneho orgánu posudzuje,

či správny orgán aplikoval na predmetnú právnu vec relevantný právny predpis. Pre súd je rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Nevylučuje sa pri tom, aby súd vykonal aj dokazovanie podľa tretej časti druhej hlavy O.s.p. (pozri § 250i ods. 1 a 2 O.s.p.).

Odvolačný súd dospel k zhodnému záveru ako súd krajský, že v správnom konaní bolo preukázané, že žalobca spáchal dopravný priestupok, za čo bol v medziach zákona stanovených podmienok sankcionovaný. Ďalej, že nie sú tu dôvody, ktoré by vylučovali zodpovednosť za spáchaný priestupok, keď v rámci vykonaného dokazovania nebolo zistené, že pri spáchaní dopravného priestupku priamo hrozilo nebezpečenstvo hroziace zdravotnému stavu žalobcu a ktoré by nebolo možné odvrátiť inak. Práve naopak dokazovaním bolo zistené, že žalobca počas jazdy nejavil známky zdravotných problémov (viď. výpoveď spolujazdca), odmietol ponúknutú pomoc členov hliadky pri odvezení k lekárovi (viď. výpoveď členov hliadky), že tu nebolo priame ohrozenie života žalobcu (viď. výpoveď MUDr. K.). Za týchto okolností aj odvolačný súd je toho názoru, že žalobcom navrhnuté znalecké dokazovanie je pre posúdenie tohto prípadu nepotrebné.

Odvolačný súd v postupe krajského súdu a v jeho rozhodnutí, ktorým zamietol žalobu žalobcu ako nedôvodnú, nevidel žiadne pochybenie, preto rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. tak, že žalobcovi nepriznal ich náhradu, pretože nebol v tomto konaní úspešný, a žalovanému preto, že mu žiadne trovy nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 16. júla 2008

JUDr. Jozef Hargaš, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth